

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos post. sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.

Nyitólár ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1906.

FELVÉLŐ SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Csütörtök, június 7.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesércikk: Hogyan kell megélni?

Az Acsev új menetrendje.

A kereskedelmi szerződésnek.

Az Ypsilanti-birtok.

A királysértő Jugend.

Az aradi drágaság.

A milliók regénye.

A dobrol választás a parlament előtt.

Szendrey marad.

Az aradi lamunkások sztrájkja.

Vilmos császár Bécsben.

Nyári férfidivat. Irta: Mangold Béla Kolos.

Tárca: Vilmos császár.

Csarnok: A pillínyi öreg harang.

Irta: Nyáry Albert báró.

Hogyan kell megélni?

Arad, június 6.

Pályázatot lehetne kitűzni annak a találynak a megoldására, hogy miből él meg Aradon egy-egy kisfizetésű családos ember. A piac hallatlanul magas árai, a hus drágasága szinte lehetetlenné teszik a tisztességes uton való megélhetést. Ruházkodni, lakást fizetni, társadalmi kötelezettségeknek eleget tenni és ennivalót szerezni sokkalta nagyobb feladat, mint aminek látszik. Minden vonalon tarthatatlan a drágaság s különös csodaszámba megy, hogy a kishivatalnoki osztály a szerényebb viszonyok között élő polgársággal együtt még mindig nem jajdult föl hangosabban, orvoslást kérve a folyton emelkedő drágasággal szemben.

Dicső magyar agrárpolitika, áldassék a te neved! Ime, a Darányi Ignácok nemzetmegváltó intézkedései eljutottak odáig, ahol a legkétségbeesettebb veszedelem, a önök veszedelme fenyeget minden kis embert, aki városban lakik s aki néhanapján táplálkozni is akar. A kitűnő agrárpolitika, amelyet Károlyi Sándor gróf megkezdett és Darányi, a „nép apja” folytatott, kezdi meghozni a maga gyümölcseit. A nagytermelőknek édes, a fogyasztóknak keserű gyümölcsöket, amelyeknek élvezete milliók existenciáját mérgezi meg, de talán három-négyezer embernek megszerzi a mindennapi autóbilra és színésznőre valót.

A kiviteli politika ugyanis kitűnően bevágott. Az élő husnak nagyarányu exportcikké való emelése sikerült. Ausztria el van látva élelemmel, a mezőgazdaság lendül, örületesen lendül. Özönlik az országba a kitűnő osztrák pénz, özönlik a nagytermelők zsebébe. Csak az a sajátos, hogy ezt a beözönlő osztrák pénzt nekünk, kis embereknek kell megfizetnünk. Ami hasznot egyeseknek a magyar marha nagyszabásu kivitele hoz, azt a kis emberek milliói fizetik meg a folyton emelkedő husárak révén. Két esztendőnek egymás utáni takarmányhiánya s a kivitel folytonos emelkedése a hazai fogyasztókörzség szükségletét természetesen nem csökkentette. A szükséglet maradt a régi, de a fogyasztásra szánt anyag kevesebb

lett. Tehát drágább is lett. De azért legyünk boldogok, ha a parlamentben konstatalódik, hogy az észszerű gazdasági politika folytán Ausztriából pénz özönlik be az országba. Legyünk boldogok és fizessünk.

A husnak egész országban mutatkozó horribilis drágasága immár nem időszakos szimptóma. Harmadik esztendeje, hogy nyögjük ezt az állapotot, anélkül, hogy bármiféle intézkedés történt volna ennek a beteges állapotnak megszüntetésére. A kivitel korlátozásáról senki sem ejt szót, mert az a nagytermelők érdekeit sértené. Hatósági közbelépésről szó sincs. Szövetkezetekkel akarnak segíteni, szövetkezetekkel, amelyek viszont a mézárásoknak csinálnak konkurenciát, anélkül, hogy bár egy atómmal is könnyítenék a polgárság megélhetését.

Furcsa helyzet ez. A mézárásokat bajos okolni, mert hiszen ők drágán kapják a marhákat. A termelőt bajos okolni, mert az egyszerűen ostoba volna, ha nem igyekeznék a legjobb áron értékesíteni áruját. A fogyasztó-közönség csak passzív szerepet játszik ebben a szomorú kérdésben. A hibás csupán az, aki a mostani konjunkturák előidézésével megteremtette a mostani helyzetet s aki meg sem kíséri, hogy segítsen rajta.

Es mik ezek a konjunkturák? Marhavész érezhető mértékben nem pusztítja az ország marhaállományát. A takar-

Vilmos császár.

(A „legérdekesebb” uralkodó. — A bécsi ut. — Kreutzenstein. — A császár diákkora.)

Régóta tisztában van az európai közvélemény azzal, hogy a jelenlegi uralkodó koronás fők között II. Vilmos császár egyénisége a legérdekesebb. Szinte azt mondhatók róla, hogy messze kiválik a sablonszerűségek közül, eredeti minden ízében, gondolkodásában, uralkodó tetteiben. Ezzel semmiesetre sem állítjuk őt a tökéletesség pldesztábjára s az elismerés adójából is csak annyit rovunk le, amennyit mint a modern század uralkodója, egyéniségénél fogva az elfogulatlan kritikától joggal megérdemel.

Eredeti, sajátos keveréke Vilmos császár a régi teuton-szellemnek, amely az évezredek hagyományokon felépült és vérrel-vassal megalkotott egységes német birodalom trónját elfoglalja, amely fanatikus lelkességgel ápolja a nagy német ideálokat, e közben sokat ad a formákra, a begyökerezett tradíciókra, de viszont ott, ahol szükségét, vagy pedig nevezük helyesebben, ahol politikai, diplomáciai célszerűségét látja, leveti magáról a formák kényszerűbonyát és gyakran bámulatba ejtő szabadelvű gondolkodással lép meg a művelt nagyvilág közönségét.

Vilmos császár határozott törekvése, hogy megteremtse a modern értelemben vett uralkodó egyéniség példányképét, amelynek elemei az uralkodó autokráciájából, az alkotmánytiszteltetből, az egyéni ideális gondolkodásból, vala-

mint az állam bel- és külügyi érdekeinek kellő összhangba hozatalából kerülnek ki. Hogy ilyen kényes elemek összeházasítása közben nem szabadulhat a tévedések örökös fenyegető veszélyétől, nagyon természetes. Mert Vilmos császár felállította a császár kabátjának ismeretes teóriáját, de ugyanakkor a szociális törekvések jogosultságát is elismerte nem egy spon-tán elmondott beszédében. Rokonszenvezett, üdvözlő táviratot küldött Krüger apónak, de fogadta Rhodos Cecil és utóbb az angol uralkodó családdal való közeli rokonsága révén szépségesen meghuzódott a semlegesség véd-bástyái mögött. Leikes híve a fegyveres békének, de részt vesz fia diákavató Kommersz ün-nepélyén. Férőig őríti az odanyújtott diák-kancsót, az emberi társadalmi jogok különös tiszteletbentartását hangsúlyozza, ámde elítéli a lengyelek fajfentartó törekvéseit. Minden íz-ben modern irányzatoknak akar hódolni, a ze-nét, irodalmat és képzőművészetet nemcsak tá-mogatja, de kultiválja is, amellett végtelenül szereti a katonai fényt, pompát és megvonul, ha kell, a szuronyok éthatlan erdeje mögött.

Nagy horderejű politikai nyilatkozatokat tesz, ügyesen megválasztja az alkalom ünne-p-lyességét. Barátkozik, de ha kell, fenyeget is. Beszédeibe szociális ízt kever, mégis ha kell, flottaszaporítás miatt, általan a hadi terhek aránytalan emelése érdekében kész az óvatos birodalmi gyűléssel szemben az autokrata császár ultimátumát latba vetni.

Ma Bécsbe érkezett Vilmos császár és két napig lesz Ferenc József király vendége. A császári ut programjának egyik legérdeke-sebb részlete a kreutzensteini kastély megláto-gatása, ahol a Wilczek grófi család látja vendé-gül a császárt. Kreutzenstein? Senki sem hal-iott róla minélunk Vilmos császár mai látoga-tásának bejelentéséig. Még a német lexikonok is hallgatnak róla. És ma már az egész kü-l-földi sajtó foglalkozik vele. Meg is érdemli.

Évszázadok hosszán át meredt le a nagy Dunára két szemben álló rom: Kreutzenstein és Greifenstein. A monda szerint alagut köti össze a két építményt, de ennek az alagutnak még a nyomára sem találtak máig. Talán mese az egész. A két testvérvárat illatos fenyőerdő közepén emelkedt valamikor a tizedik század-ban. Még pedig a magyarok támadásai ellen. Nem is bírták a magyarok megvívni soha, pe-dig kétségtelen, hogy megpróbálkoztak vele. Szent István német házassága óta már nem volt a várakra szükség ml ellenünk. Uralk-un-ták magukat a sasfészekben, hát a rablás ak-kor igen divatos mesterségére adták a fejüket. Rengeteg vasiáncot feszítettek át a Dunán a két vár között. A lánc minden hajót föltartott s a várurak kényelmesen fosztogatták az uta-zókat és a kereskedőket. Hiába volt minden panasz. Pusztá szó maradt a Babenberg-házbeli osztrák hercegek parancsa, fenyegetése. Kreut-zenstein ura nevette a fenyegetést, nevette az ostromot. A várat sűrű eleven túskekerítés vette körül, amelyen belül erős cölöpfal vonult. A cölöpfal után jött a tiz, néhol tizenöt méter

mányhiányt a mostani év — amint az eddig is megállapítható, — megszünteti. Az ország fogyasztása nem lett számbavehetőleg nagyobb, a termelés nem lett lényegesen kisebb. De a forszírozott kivitel, amely elé előbb-utóbb föltétlenül korlátokat kell állítani, a kivitel folytonos emelkedése idézte elő a drágaságot. Ennek pedig egyedül az elhibázott, a nagybirtokosok érdekeit szolgáló gazdasági politika az oka. Két szóval: Darányi Ignác.

Hogyan kell megélni? Feleletet követelünk erre a kérdésre a kis emberek nevében. A társadalom egyik leghatalmasabb rétegének létkérdése függ össze a drágaság kérdésével. Törvényhozási, vagy rendeleti uton, de segíteni kell a helyzeten, mert ha még sokáig tart ebben az országban a közjogi kérdések, a zászlókérdés politikája: akkor a gazdaságilag megnyomorított polgárság oda fog menekülni, ahol az anyagiak politikája a divat s ahol csak egyszínű zászló lobog. A vörös zászló.

§.

Az Acsev új menetrendje.

(Érvényes június 10-től.)

Arad, június 6

II.

Az Arad brádi vonaton a következő menetrend lép életbe június 10-én:

Közlekedni fog Aradról—Brádig: a 102. sz. gyors motor vonat, mely reggel 6 óra 20 perckor fog indulni Aradról és csatlakozást nyer a Mezőhegyesről jövő 16. sz. helyi motor vonathoz és a 608. számú Budapest felől jövő máv. vonathoz. Rendszeresen megáll Ujszentannán, Muszka-Magyarádon, Borosjenőn, Borossebesen, Gurahoncon és Brádon, feltételeesen, tehát csak le- vagy felszálló utas jelentkezése esetén Világos, Pankota, Nagyhalmágy és Körösbánya állomásokon. Borossebesen közvetlen csatlakozást nyer a 102. sz. gyors és a 602. sz. helyi motor vonathoz Menyházára. Brádra 10 óra 19 perckor érkezik.

A 104. sz. gyors motor vonat indul Aradról délután 4 óra 56 perckor, csatlakozást nyerve a Szegedről jövő 2. sz. gyors és 12. sz.

helyi motor vonathoz, a Battonyáról jövő 18. sz. helyi motorvonathoz, a Temesvár felől jövő 5201. sz. máv. vonathoz, a Budapest felől jövő 606. sz. máv. személyvonathoz és a Tövis felől jövő 608. sz. máv. gyorsvonathoz. Rendszeresen megáll a vonat Pankota, Borosjenő, Borossebes, Gurahonc és Brád állomásokon; feltételeesen, tehát csak le- vagy felszálló utas jelentkezése esetén Ujszentannán, Világoson, Nagyhalmágyon és Körösbányán. Ujszentannán csatlakozik a gyors motorhoz a Kétegyháza felől jövő 342. sz. vegyes vonat, Borosjenőn a Csermő felől jövő 419. sz. helyi motor vonat és a Csermő felé haladó 420. sz. helyi motor vonathoz, továbbá Borossebesen a Menyháza felé haladó 604. sz. helyi motor vonat. — Brádra a gyors vonat este 9 óra 6 perckor érkezik.

Brád-felé a gyorsvonatokon kívül közlekedni fog a 110. sz. mozdonyral továbbítandó posta szállító személyvonat, mely Aradról reggel 6 óra 35 perckor fog indulni és Brádra érkezik d. u. 12 óra 46 perckor. Csatlakozást nyer Aradon a Mezőhegyes felől jövő 16. sz. helyi motor vonathoz a máv. 608. sz. Budapest felől jövő vonathoz, Ujszentannán a Kétegyháza felől jövő 310. sz. helyi motor vonathoz, Borosjenőn a Csermő felől jövő 413. és a Csermő felé haladó 414. sz. helyi motorvonathoz, Borossebesen a Menyháza felé haladó 642. sz. vegyes vonathoz. Közlekedni fog továbbá a 140. sz. mozdonyral továbbítandó posta szállító vegyes vonat, mely Aradról délután 12 óra 27 perckor indul és Brádra este 7 óra 11 perckor érkezik. Csatlakozást nyer a vonat Aradon a Szeged felől jövő 10. sz. helyi motor vonathoz, a 605. sz. Tövis felől jövő máv. személyvonathoz s a Budapest felől jövő 604. számú máv. gyorsvonathoz. Borosjenőn a Csermő felől jövő 417. sz. és a Csermő felé haladó 418. sz. helyi motorvonathoz.

Ezen, az egész vonalon végig menő vonatokon kívül közlekedni fog:

Aradról—Borosjenőig, illetve közvetlenül Csermőre a 112—412. sz. helyi motor vonat, mely Aradról reggel 4 óra 40 perckor fog indulni s Borosjenőre 7 óra 20 perckor, illetve Csermőre 8 óra 18 perckor fog érkezni.

Aradról—Szentannán át közvetlenül Kétegyházáig a 114—311. sz. helyi motor vonat, mely Aradról reggel 6 óra 6 perckor fog indulni, Szentannára 7 óra 1 perckor, illetve Kétegyházára 8 óra 52 perckor fog érkezni.

Aradról—Gurahoncig a 116. sz. helyi motor vonat, mely Aradról délelőtt 8 óra 37 perckor fog indulni s Gurahoncra érkezik délután 1 óra 10 perckor. Közvetlen csatlakozást nyer a vonat Aradon a Szeged felől jövő 40. számú vegyes vonathoz, a Tövis felől jövő máv. 611. sz. vegyes- és a 601. sz. gyorsvonathoz. Ujszentan

nán a Kétegyháza felől jövő 340. sz., illetve a Kétegyháza felé haladó 341. sz. vegyes vonathoz. Borosjenőn a Csermő felől jövő 415., illetve a Csermő felé haladó 416. sz. vonathoz.

Közlekedni fog Aradról—Pankotáig a 188. sz. helyi motor vonat, mely Aradról délelőtt 10 óra 57 perckor indul s Pankotára érkezik 12 óra 43 perckor délután. Közvetlen csatlakozást nyer a vonat Aradon a máv. Temesvár felől jövő 5211. sz. és a Tövis felől jövő 605. sz. személyvonathoz.

Aradról—Borosjenőig közlekedik a 120. sz. helyi motorvonat, mely Aradról délután 1 óra 52 perckor fog indulni s Borosjenőre érkezik 4 óra 36 perckor. Közvetlen csatlakozást nyer a vonat Ujszentannán a Kétegyháza felől jövő 312. sz., illetve a Kétegyháza felé haladó 313. sz. helyi motorvonathoz.

Aradról—Gurahoncig fog közlekedni a 122. sz. helyi motorvonat, mely Aradról délután 4 óra 6 perckor indul s Gurahoncra érkezik este 9 óra 8 perckor. Közvetlen csatlakozást nyer a vonat Aradon a Szeged felől jövő 2. sz. gyors és 12. sz. helyi motorvonathoz, a Temesvár felől jövő 5201. sz. máv. személyvonathoz és a 608. sz. Tövis felől jövő máv. gyorsvonathoz és a 606. sz. Budapest felől jövő máv. személyvonathoz. Borosjenőn a Csermő felől jövő 419. és a Csermő felé haladó 420. sz. helyi motorvonathoz.

Aradról Szentannán át közvetlenül Kétegyházáig fog közlekedni a 124—315. sz. helyi motorvonat, mely Aradról délután 5 óra 45 perckor fog indulni s Szentannára 6 óra 40 perckor, illetve Kétegyházára 8 óra 30 perckor fog érkezni este.

Végezetül indulni fog Aradról, hogy a közeli vidék utasai dolgukat a városban kényelmesen elvégezve, éjjelre otthonukban lehessenek, a 126. sz. helyi motorvonat Aradról—Borosjenőig, mely Aradról indulni fog este 6 óra 59 perckor s érkezni fog Borosjenőre 9 óra 55 perckor. Közvetlen csatlakozást nyer a vonat Aradon a máv. Budapest felől jövő 602. sz. gyorsvonathoz, Ujszentannára a Kétegyháza felől jövő 314. sz. helyi motorvonathoz, illetve a Kétegyháza felé haladó 343. sz. vegyesvonathoz.

A gurahonc—brádi közönség érdekelt szolgáltatandó, fog közlekedni a 180. sz. helyi motorvonat Gurahonctól—Brádig, mely Gurahonctól indul reggel 5 óra 40 perckor s érkezni fog Brádra 8 óra 17 perckor, továbbá a 134. sz. helyi motorvonat, mely közvetlenül csatlakozik Gurahoncon a 104. sz. gyorsmotor vonathoz s 7 óra 47 perccel indulásával Gurahonctól hivatva van arra, hogy a 104. sz. gyorsral Gurahoncig jövő oly utasokat vigyen otthonukba, ahol a gyorsmotorvonat meg nem áll, pl. Acsuca, Ta-

széles árok, amelynek mélysége tízenöt méter volt. Az árkon éppen csak egy földvonal volt, egyetlen út a vastag falból épült várba. És maga a vár erkélyeivel, folyóival, kápolnatornyoskálival, vörös fűföldjeivel és erős bástyáival fenyegetve, parencsolva nézett az alacsonyabb Greifensteinon túl a messze hegyek élére.

A rablóvilág gyönyörűségeinek a Morva völgyi ütközet vetett véget, amelyen Kun László magyar vitéz megmentette a Habsburg-ház hatalmát. Vagy éppen meg is alapították. A Habsburgok nem tűrtek meg Ausztriában urat magukon kívül. Rottenetes ostrom, elkéseredett harc lehetett az, a mely Kreutzenstein és Greifenstein urait kiirtotta. A két vár bus rommá változott, baglyok és denevérek tanyájává. Greifenstein, amely a Liechtenstein fejedelmi ház tulajdona, részben ma is az. Részben ki van építve.

Nem úgy Kreutzenstein. A Bécsből alig négy óra járásnyira fekvő várat és birtokot a Formbach-család kapta meg, a mely egy körtöltésen úgy a hogy, megint fölépítette. Akkor azután a svédek pusztították el a harminc éves háború utolsó éveiben és mint rom került 1698-ban Wilczek Henrik Vilmos bárónak a tulajdonába. A német császár mai vendéglátó gazdájának, Wilczek János grófnak dédapjába. Ez a báró a magyar történelemben is szerepel. Magyar grófi rangot kapott 1709-ben jutalmul azért, hogy mint császári tábornagy a magyar szabadságharcosok, Rákóczi vitézeit ellen küzdött. Sőt 1715-ben még honosították is Magyarországon. Birodalmi gróf csupán 1714-ben lett, cseh gróf

meg éppen csak 1729-ben. A Wilczekeknek a magyarsággal még egy közük van. A mai vendéglátó Wilczek János grófnak anyai nagyanyja Kollonics Mária Karolina grófnő, unokája annak a zay-ugróci Zay László grófnak, a kit Kollonics bíboros fiává fogadott s a ki az óriási Kollonics-vagyonek sutba dobta ősi magyar nevét és lett Zay-Kollonics helyett csupán Kollonics gróf. Ennek a voltaképpen Zay leánynak az unokája Wilczek János gróf, a kinek nagy műveltsége, az osztrák tudomány és művészet érdekében hozott áldozata, az osztrák északsarki utazásokban való részvétele ismeretese; szintúgy vadászata.

Wilczek János gróf 1874-ben kezdte újjáépíteni Kreutzensteint, a mely most lett készen. A német császár, a ki folyton kapta és érdekelte nézgette a harminc évnél régebben épülő gyönyörű vár fényképét, végre most nem állta meg, hogy meg ne látogassa a gyönyörű épületet, hű mását az ősi lovagvárnak. De lesz is nézni valója. Faltörő kosok, csatákigók, mozsarak, láncos golyók, gránát, harcibárd, kard, ágyú, szurok-koszorú, orvosi eszközök, harapófogók, páncél minden időből. Sőt Hunyadi Mátyás királyunk egy kétségtelenül hiteles pajza s a fekete hollóval, egy csodálatosan szép veretű hadipénztár és Forstenson egy levele. Az épület falait és mennyezeit csodás festmények és faragványok borítják. Tizenötödik századbéli üveg-festmények, ősi faragványok, a nyolcadik századból egy római harcos keréskészletét ábrázoló dombormű, berakott és festett mennyezetű háló szoba, keleti sárkány-csiláros kápolna, különös hangszerek, a velencei Márkus-templom mintá

jára épült aranyos kupola, a sirbolt fölött Habsburg Rudolf német királynak egy adólevele és ennek törlése, ritka könyvek, metszetek, rajzok, kéziratok, ősi és új vadászfegyverek, agancsok és mindenféle bőrök, tömördek művészi apróság.

II. Vilmos egy volt iskolatársa, Temme Ernő a new-yorki „Staats-Zeitungban” érdekes visszaemlékezéseket közöl abból a korból, mikor még Vilmos császár gimnázista volt, iskolatársa — mint Temme írja — az igazgató fiától már jó előre megtudták az államtitkok, hogy Frigyes Vilmos német trónörökös legidősebb fia, Vilmos herceg, akiből még német császár lehet, a Kassai Frigyes-liceumba fog járni.

Megtudták a diákok, hogy Vilmos herceg öccsével, Henrik herceggel fog megérkezni és mindketten az ugynevezett Fürstenhausban fognak lakni, ahonnan külön a célra falépcsőt építettek a liceum tornaudvarára. Egy szép napon már mindenki tudta, hogy Vilmos herceg aznap fog megjelenni az osztályában. Reggel nyolc órakor érkezett meg a herceg az öccsével az iskolába: A két herceget polgári és katonai nevelők, valamint az iskola igazgatója kísérte. Így jöttek át az udvaron. Vilmos hercegen sötét ruha volt a hóna alatt könyveket vitt, a fején pedig „chapeu” volt, amely kalapot akkor a diákok leginkább gyűlölték. A chapeaut azonban csak egy napig viselte, mert másnap már megfelelő diáksapkában jelent meg.

Vilmos herceget minden tekintet nélkül bevették az osztályába és a többiek közé ültették. Min-

lács, Halmágyucsucs, Alváca stb. Brádra érkezik a vonat 10 óra 14 perckor este.

A *Borosjenő-brádi* közönség érdekelt szolgálandó, fog közlekedni a 128. sz. helyi motorvonat, mely Borosjenőről reggel 6 óra 40 perckor fog indulni s Brádra érkezik 11 óra 32 perckor.

Ezek az arad-brádi irányban közlekedő vonatok, melyek rendszeresen meg fognak állni minden állomáson s feltételeesen, le. avagy felszálló utas jelentkezése esetén a menetrendben keresztrel jelölt feltételes megállóhelyeken. Legközelebb ismertetni fogjuk a brád-aradi irányban közlekedő vonatokot.

A kereskedelmi szerződések.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 6

Tegnap sikerült a paktum; a nemzetiségiek, a miniszterelnök kérésére, „leszereltek.” De ma már ismét főszereltek. Ma már megint teljes obstrukciós fegyverzetben vonultak föl.

Jóságos Isten, mi lesz ebből?

Ha még itt lennének a magyarok!... De nincsenek itt. Borús az idő, csepereg az eső és ilyenkor olyan jó az ágyban heverészni.

Az elnök persze duzzog ezért:

— Már megint alusznak az álomszuszákok! Hej, mikor még én fiatal voltam!...

De erre senki sem figyel. Az elnök minden reggel duzzog, mert minden reggel konstátálnia kell, hogy már tíz óra és alig vannak itt néhányan. Ez különben csak másodrendű téma. A fő: az obstrukció! Mert obstrukció van ám, akármit mondanak. A kereskedelmi szerződések beiktatása — ugye, ez már eléggé szürke napirendi pont? — Nos, ehhez a pont-hoz *nyolc nemzeti* iratkozott föl. (Más kérdés, vajon fognak-e mind a nyolcan beszélni.) De még ennyivel sem elégszenek meg! Ma szerda van, tehát lehet interpellálni. És ők interpellálnak.

— Miről interpellálsz, Aurél? — kérdik Vlád Auréltól.

— A dobrai választási visszaélésekről.

— Hát te, Vajda Sándor?

— Én a német-bogsnai üzelmekről.

denki kíváncsi volt arra, hogy a szünetben kivel fog beszélni. Biztosra vették, hogy az osztály arisztokráciájával: *Kalichreuth* gróffal vagy *Battenberg* herceggel fog közlekedni. A hercegnek azonban diákpajtásai közül *Sommer* Siegfried tetszett meg legjobban, aki alacsony, kissé csunya legény volt, de az osztály legjobb tanulói közé tartozott. Egy rotenburgi zsidó kereskedőnek volt a fia. Ő fogta először karon és vele sétált végig többször a tornaúdváron. Később is mindvégig jó barátságban voltak. II. Vilmos császárról feljegyzti még az iskolatársa, hogy igen szorgalmas tanuló volt és nem kellett „átszindlizni” a vizsgán. Franciául és angolul olyan folyékonyan beszélt, mint a francia nyelv öreg tanára, úgy, hogy fel is mentették a francia tanfolyam hallgatása alól.

A német császár diákkori életét nem valami rózsásra festi Temme. Vilmost az öccse *Henrik* herceg csakhamar elhagyta, mert átment a tengerészeti iskolába. Vilmos herceg egyedül maradt katonai és polgári nevelőjével, akik nagyon vigyáztak rá. Velük ment sétálni és ez volt egyetlen szórakozása. Néha az apja vagy az anyja látogatták meg. Ilyenkor mindig uzsonnát rendeztek az örmére és tanárain kívül diáktársait is az asztalhoz rendelték. Ha az apja ült az asztalnál, akkor feszülten érezték magukat a fiuk, ellenben, ha az anyja volt ott, akkor roppant etikett uralkodott. Néha apja és anyja nélkül is meghívta Vilmos herceg pajtásait uzsonnára. Ilyenkor hívrés inas adta át a meghívót a diákok kezébe.

— És te, Maniu Gyula?

— Én a görög-katolikus lelkészek állami támogatását fogom feszegetni.

Szép lista; és jó órát fog lefoglalni, ha beváltják a szavukat. Az elnöki emelvényre egymásután fölmennek és bejegyzik az interpellációkat.

Részletes tudósításunk:

(A tótok és a néppárt.)

Justh elnök pont tizkor megnyitja az ülést. Alig néhányan vannak még az ülésteremben, de Várady jegyző belefog a jegyzőkönyv olvasásába, a mi eltart egy félórát *Kossuth* Ferencet ma meleg tüntetéssel fogadták a Házban.

A jegyzőkönyv hitelesítése után, következőnek az elnöki jelentések.

A Ház báró *Perényi* Miklósnak 8 heti szabadságot ad.

Jedlicska Ferenc személyes megtámadtatás címén kér szót. Foglalkozik Molnár János és Rakovszky István tegnapi súlyos vádjával. A mikor a néppárt megalakult, nem volt tót szó és írója. Akkoriban a néppárt közös akcióban volt a tótokkal. Elmordja, hogy a tótok nem izgatással szereztek a mandátumukat, hanem a néppárt cselekedte ezt. Csitáry néppárti valóságos pánszláv beszédet mondott, Beniczky betanulta egy nemzetiségi jelölt beszédjét és tót ellenje löjtjét zavarba hozta.

Elnök: Az interpellációk elmondását fél 2 órára tűzi ki.

Hallebronth Géza és Szentiványi Árpád, az összeférhetlenségi bizottság tagjai letesznek az esküt.

Jegyző felolvassa harmadszor az indemnitási javaslatot.

A Ház elfogadja és átküldi a főrendiházhoz.

Jegyző felolvassa harmadszor az ujoncok megajánlásáról szóló javaslatot, melyet elfogadnak és átküldenek a főrendiháznak.

Ezután a kvóta deputációt választották meg.

(A kereskedelmi szerződések.)

Következik a kereskedelmi szerződésekéről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Földes Béla előadó: Ezek a szerződések ugyiszoivan külkereskedelmi indemnitás jellegével bírnak. A készletek felvételéről is megemlékezik. Csodálkozik, hogy az osztrák kormány akadékoskodik, amikor természetes, hogy minden kormány igyekszik rendezett pénzügyi viszonyokat teremteni. Kéri a javaslat elfogadását, hogy a kereskedelmi dolgokban is megszűnjék az exlex.

Kossuth Ferenc: Hozzászóló is, bár az előadó elég bőven kifejtette a helyes álláspontot. Az autonóm vámtarifa kérdése elintéztet dolog. Ehhez az osztrák kormánynak semmi köze. (Éljenés.)

Csizmazia Ferenc: Személyes megtámadtatás címén akar szólni. (Derűtlenség.)

Elnök: Sem az előadó, sem a miniszter nem támadta meg. (Derűtlenség.) A javaslatához senki sincs szólásra feljegyezve, a vitát bezárja.

A Ház a javaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Következik a részletes tárgyalás.

(Elfogadtatik!)

Nagy Ferenc különvéleményt jelent be a közgazdasági bizottsággal szemben. Nem tartja helyesnek, hogy a szerződések határidőhöz köthessenek, mert ezáltal a kormány a lejárat nélküli szerződéseknél zavarba jön. Ludítványt azonban nem tesz.

Darányi Ignác: Eloszlatja Nagy Ferenc agályait; amit módosítottak, az amúgy is benn volt az indokolásban.

Babó Mihály: Azt hiszi, hogy kikellene fejezni a javaslatban, hogy a kormány ragaszkodik ahhoz a szellemhez és irányhoz, hogy Magyarország gazdasági téren önálló legyen.

Kossuth Ferenc: Vagy kössünk Auszriával vámszerződést, vagy az 1899 XXX. t. o. alapján önállóan berendezkedünk. A törvény értelmében az önálló vámterület csak 1917-ben léphet életbe.

Elnök e szakasz fölött a vitát bezárja.

Zakariás János a második szakaszhoz szól. Lehetetlen, hogy most, a mikor rendeletekkel életbeléptetett szerződéseket törvénybe foglalunk, ne hangozzék el a padokról néhány

előző szó azok ellen, a kik a magyar törvényeket megszegték. Sajnálatát fejezi ki, hogy külállamok a törvénytelen kormányoyal szerződtek és nem tisztelték a népjogokat. Most kényszerhelyzetben vagyunk, nem védekezhetünk, 1917-ig kötve vagyunk. Most társadalmi uton kell szervezkednünk, erős gazdasági életet kell teremteni, hogy a vámsorompókat felállithassuk. A szakaszt elfogadja.

A harmadik és negyedik szakasz felolvasása után a Ház részleteiben is elfogadja a javaslatot.

Elnök a harmadszori olvasást holnapra tűzi. Jelenül, hogy a kvóta deputációba beválasztották: Batthyány Tivadar, Földes Béla, Mérey Lajos, Nagy Ferenc, Rakovszky István, Pisztóry Mór, Rauch Pál báró, Szabó Kálmán, Széll Kálmán és Ugror Gábor.

Elnök: Napirend kimerült, következzenek az interpellációk. De előbb a holnapi ülés napirendjét állapítja meg. A holnapi ülés tizkor kezdődik. Napirenden van a ma elfogadott törvényjavaslat harmadszori olvasása.

(Néppártiak és nemzetiségek veszekedése.)

Szünet után Csizmazia Ferenc személyes kérdésben szólal föl, hogy Jedlicska beszédére válaszoljon. Ő a tót érdekeket csak addig pártolja, amíg az állam nemzeti jellegének keretén belül lehetséges.

Beniczky Ödön Jedlicska azon állítására, hogy a szülő Rózsahegyen *Szobár* nemzetiségi jelölt programbeszédét mondta el, egyelőre csak azt feleli, hogy Jedlicska terjessze elő igért bizonyítékait, majd azután szembe áll vele.

Rakovszky István kijelenti, hogy mindaz, amit Jedlicska a liptói választással kapcsolatban róla mondott, az első szótól az utolsóig valótlán, mert ő ott sem volt a választáson. Ilyen valótlanságok után többé nem fog reflektálni nemzetiségi képviselők felszólalásaira.

Molnár János kijelenti, hogy a néppárt programjának 13-ik pontja a nemzetiségeknek csak azt ígéri, hogy törékveselket annyiban pártolja a néppárt, amennyiben azok a magyar állameszmével összeegyeztethetők.

Jedlicska Ferenc személyes kérdésben kijelenti, hogy ha Csizmazia pártolni fogja a tót nyelvet, akkor ő visszavonja a mai gyarusítást. (Nagy zaj. Felkiáltások: Micsoda szemtelenség ez?!)

Jedlicska Ferenc: Amit Beniczkyről mondott, azt magától *Szobár* nemzetiségi jelöltől hallotta.

Beniczky Ödön: Az is olyan hazug fráter, mint maga!

Rakovszky István megemlíti, hogy az az ur, akit Jedlicska említ, tegnap itt, az egyik miniszter előtt verte a mellét, hogy ő legnagyobb hazafi. Ezek az urak tüntetnek a hazafisággal, ha az anyagi érdekeik kívánják és izgatókká válnak, ha érdekeik ezt kívánják.

Ezután Vlád Aurél interpellációja következett a dobrai választás ügyében. Ez interpellációról lapunk más helyén számolunk be.

Az Ypsilanti-birtok.

(Aradmegye rendkívüli közgyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Június 7-én, csütörtökön délelőtt 9 órakor Aradmegye törvényhatósági bizottsága *Károlyi* Gyula gróf főispán elnöklése alatt rendkívüli közgyűlést tart. Ennek egyedüli tárgya földulvizsgálati *Nagy-Kamarás* és *Forray-Nagy-Iratos* községeknek azon határozatait, amelyek az Ypsilanti-birtok egy részének, 1778 hold földnek megvételére vonatkoznak.

A parcellázási akciónak Aradon időző vezetője, *Lekky* István miniszteri osztálytanácsos ma délelőtt hosszan értekezett *Károlyi* Gyula Gyula gróf főispánnal, *Dálnoki* Nagy Lajos dr. alispánnal és *Keresztes* Gyula dr. főügyésszel a birtokvétel ügyében. Lekky ismertette a parcellázásnak Aradmegyére eső részét és miután a vármegyei közigazgatás vezetői belátták, hogy az akció rendkívül előnyös az érdekelt községekre nézve, az értekezleten mindjárt

megállapították a holnapi közgyűlés elé terjesztendő határozatot. Ennek értelmében Aradvármegya törvényhatósági bizottsága jóváhagyja a községi képviselőtestületeknek a birtokvételekre és az amortizációs kölcsönre vonatkozó határozatait és egyben főhatalmazza Dálnoki Nagy Lajos dr. alispánt, hogy Nagy-Kamarás és Forrai-Nagy-Iratos, valamint a parcellázás ügyében még csak ezután határozó Moroda község képviselőjében Lukky István osztálytanácsos útján az Ypsilanti-uradalom tulajdonosaival az adásvételi ügyeket megkösse.

A mai értekezleten megállapított határozatot holnap reggel 8 órakor tárgyalás alá veszi a megye állandó választmánya, de kétségtelen, hogy ez, valamint a rendkívüli közgyűlés is elfogadják a határozatot és jogerőre emelik a községek jövő megélhetése és fejlődése szempontjából nagyfontosságú birtokvételeit.

Itt említjük meg, hogy Csanádvármegye tegnapi közgyűlése jóváhagyta *Kevesmes* és *Marcibány-Dombegyháza* csanádmegyei községeknek azon határozatát, melyek szerint az előbbi község 65 év alatt törlesztendő 6,403 000, utóbbi pedig 1,480.000 korona 4-65 százalékos kölcsönt vesz föl a Pesti Hazai Első Takarékpénztártól az Ypsilanti uradalom nagyobb részének megvétele végett. A birtok minden tartozékával együtt már július 1-én a községek tulajdonába megy át.

A királysértő Jugend.

(Német arcátlankodás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 6.

Néhány év előtt Magyarországból magyarfaló hangja miatt kitiltották a Münchenben megjelenő *Jugend* című képes német művészeti folyóiratot. A múlt héten Bécsben is kitiltották az „Ungarn” címmel közölt cikke miatt, melyet az ügyesség is lefoglaltatott, mire a lapot egész Ausztria területéről kitiltották.

Mint Bécsből táviratozzák, a Reichsrath holnapi ülése a *Jugend* kitiltása miatt valószínűleg zárt ülésel fog kezdődni. Malik nagynómet képviselő ugyanis interpellációt jelentett be az elkobzás dolgában. *Vetter* gróf képviselőházi elnök azonban maga is felségsértést látott a közleményben és ezért nem engedte meg, hogy az interpellációt ma nyílt ülésen olvassák fel. Így tehát az interpelláció felolvasása a holnapi zárt ülésre maradt.

Az egész monarchia érdeklődését felkelő perfid és gyalázatos cikk, amely az elkobzásra okot szolgáltatott, a következő:

Magyarországból.

Tegnapelőtt nyitották meg a magyar országgyűlést. Az ünnep pompásan zajlott le. A budai királyi palotán fekete-sárga zászló helyett magyar zászló lengett s mikor a király a trónberembe lépett, a zenekar rázendített:

„Isten tartsd meg Kossuth Francit,
A kövér Kossuth Ferikét.”

Ő felségén honvédegyenruha volt, még pedig egy közbakáé, mert különben megeshetett volna, hogy a jelenlevők valamelyikével szemben a köteles Gehorsam-et nem lehetett volna betartani. Kezét a nadragzsinóron tartva, előírás szerint lépett a függetlenségi párt tagjai elé. Csak dr. *Halász* képviselő, aki tartalékos hadnagy korában a császár-himnusz ellen tüntetett és ezért közbakává degradálták, szólította az uralkodót *Kamaradnak*.

Mikor a király a trón lépcsőjéhez közeledett, harsogó éljenzugás közepette fölemelkedett a trónszékről Kossuth Ferenc, barátságosan kezét nyújtotta a királynak és kinevezte őt személyekörül

felségnek. Majd fölolvasta a trónbeszédet, amelyben az új uralkodónak újra lelkére kötötte kötelességeit és jogait (a zene ezalatt a Kuss indult játszotta) — majd minden magyar képviselőnek egy koronát (100 fillért) adott át és a parlament szimbolikus megkoronázása szünni nem akaró éljenzést fakasztott.

A ceremónia végétől Kossuth és kísérete a Kossuth nőta hangja mellett elhagyták a termet és visszavonultak az országgyűlés épületébe, de előbb kegyesen nem felejtettek el az uralkodónak még egyszer kezet nyújtani.

A birodalom fővárosában a nemzeti lelkesedés határtalan. A. T. M.

Igy szól a gyalázkodó, hitvány célzatu cikk, amelyből nemcsak Magyarországnak, de az egész művelt világnak minden jóleső emberre csak undorral fordulhat el.

A dobrai választás a parlament előtt.

(Vlád Aurél interpellációja.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 6.

A lejáratott országgyűlési képviselőválasztások során aligha akadt egyetlen kerület is, amelyben a pártok harca jobban kiéleződött volna, mint a dobrai választási kerületben, ahol tudvalevőleg *Rozvány* István nemzetiségi és *Moskovitz* Iván dr. alkotmánypárti állottak egymással szemben. Az első választás meghiusulta és a másodikban történt állítólagos atrocitások révén sokat foglalkoztak a kerület dolgával úgy a sajtóban, mint az illetékes hatósági közegek előtt, míg végre most fölkerült a parlament plénuma elé, ahol *Vlád Aurél* interpellált egyrészt a kerületre nézve a kormányról kötött paktum megszegése miatt, másrészt a választásnak erőszakos és időelőtti lezárása miatt.

Az interpellációról budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Utolsó interpellációnak a *Vlád Aurél* maradt a dobrai választás dolgában.

Vlád Aurél azzal kezdi interpellációját, hogy a miniszterelnök minap tartott beszéde szerint nem volt paktum a kormány és a nemzetiségek között. A miniszterelnök, ez a fekete gróf... (Oriási, hosszantartó zaj, felkiáltások.)

— Mit szemtelenkedik! Ne szemtelenkedjék, mert kiröpül!

— Magukat másképp lehet jellemezni.

Elnök: (Csengés.) Tartózkodjék az ilyen ízléstelen kifejezésektől. Rendreutasítom.

Vlád Aurél ezután bizonyítja, hogy paktum volt, melynek eredményeképpen őt a román ügy elárulásával vádolták meg. Felolvassa *László* László nyilatkozatát. A dobrai kerület néhány választó polgára nem elégedett meg a paktummal és ezért jelöltet kért. Az alkotmánypárt erre leküldte *Moskovitz* Ivánt, aki mellett a közigazgatási hatóságok is korteskedtek. Amikor az interpelláló szavát tette a hatóságok ezen eljárását az alispán előtt és megemlítette, hogy ez a paktum megsértése, azt a feleletet kapta, hogy a paktum áll. A választás alkalmával a nemzetiségi párt volt többségben, de a csendőrfőhadnagy megjelent a záróra előtt és szétkergette a *Rozvány*-szavazókat. Ha a katonaság közbe nem lép, akkor *vérfürdőt rendezett volna* a felháborodott nép. A választási elnök ekkor felfüggesztette a választást, melyet így mesterségesen meghiusított. Ajánlja, hogy a miniszterek kérjék be a katonaság jelentését. (Közbekiáltás.)

— O áh ezred volt!

Vlád Aurél: Magyar tisztek is voltak.

— Kik? Neveket nem tud, ugye?

Vlád Aurél: Ha majd hazamegyek!

— Menjen ma! — kiáltják közbe

Vlád Aurél: Majd akkor elhozom a neveket. A belügyminiszternél is panaszt emeltek a dobraitak, de hiába. Hosszas, részletes előadás után a dobrai választás ügyében interpellációt

intéz a belügyminiszterhez és honvédelmi miniszterhez.

Moskovitz Iván személyes megtámadtatás címén szólal fel. A paktum csak annak megkötőjére bír érvénnyel. Annak aláírói között csak az egy *László* Pál volt dobrai választó, aki nem rá szavazott és nem őt támogatta. A paktum nem kötelezheti a választókat.

Vlád Aurél félreértett szavait magyarázza, mire az elnök az interpellációt a két miniszternek küldatta.

Ezzel az ülés véget ért.

Az aradi famunkások sztrájkja.

(Megszakadt tárgyalások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Az aradi famunkások között, mint ismeretes nemrégiben mozgalom indult meg, hogy az általuk sérelmesnek talált jelenlegi munkarend helyébe más munkarend lépjen érvénybe. Ennek elkészítésére a munkások egy bizottságot küldtek ki, amely tízenöt pontba foglalta össze követeléseiket. Az új munkarendet áadták *Zubor Andor* helyettes iparhatósági biztosnak, aki erre békéltetési tárgyalásokat hívott össze.

A békéltetési tárgyalások a munkások és munkaadók között már pár hete folynak. A munkaadók a tárgyalások folyamán kijelentették, hogy a munkások követeléseinek nagyrészt hajlandók teljesíteni, csupán egyes lényegtelen pontozatokra nézve támasztottak kifogást. A munkások azonban ragaszkodnak összes követeléseikhez és így a mai napon a tárgyalások megszakadtak.

A mai békéltetési tárgyalásról alábbi tudósításunk szól:

Az aradi asztalosmesterek és segédük megbízottai ma folytatták *Zubor Andor* helyettes iparhatósági biztos elnöksége alatt a több ízben megszakított békéltetési tárgyalásokat.

A munkaadók megbízottai társaik nevében is kijelentették, hogy a munkások főbb követeléseit hajlandók teljesíteni. Így vita nélkül beleegyeztek a kilenc és félórás munkaidőbe, a huszonnégy órai felmondásba, a tíz százalékos béremelésbe és a darabszámos munka árának kirívásába.

De a segédüknek azt a követelését, hogy csak olyan munkásokat alkalmazzanak, akik hetenként tízenhét koronát megkereshetnek, nem hajlandók teljesíteni a mesterek. Azt azért nem tartják méltányosnak, mert ebben az esetben a teljesen kezdő és elaggott munkások elcsúsznak a kenyérkeresettől.

Mint hogy a munkások megbízottai ehhez a követeléshez is ragaszkodtak, a tárgyalás eredménytelenül végződött. A munkások megbízottai azzal a kijelentéssel távoztak, hogy ha a mesterek ragaszkodnak álláspontjukhoz, úgy sztrájkba fognak lépni.

Lehet hogy a sztrájk már holnap kitör, de valószínűbb, hogy az ellentéteket békés uton fogják elsimítani.

SPORT.

+ Kirándulás a solymosi várba. Az Aradi Turista egyesület június 10-én, vasárnap kirándulást rendez *Mária Radnára* és a solymosi várba. Jelentkezni lehet *Kultsár* István vezetőnél (pénzügyi palota II. emelet, d. u. 2. óráig) vagy pedig az egyesület hivatalos helyiségében (Vadászkürt vendéglő) este 6 órától kezdve. Ezen és inni valót mindenkinek magával kell hozni. Indulás reggel 6 óra 35 perckor. A kirándulóknak külön III. oszt. kocsik lesznek fentartva. Nem tagok is részt vehetnek a kirándulásban, mint egyetemi tagok vendégül. Jelentkezni az indulásnál is lehet.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye nagy fali Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva léczekkel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

MŰVÉSZETEK TÖRTÉNETE

a legrégebb időktől napjainkig.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium megbízásából

..... SZERKESZTI

BEOTHY ZSOLT.

Kétezernél több szöveg közti illusztrációval, számos műmellék-
lettel és színes táblával.

Négy, negyedréti, átlag ötszáz lapra terjedő kötetben.

A teljes négy kötet ára diszkötésben 64 kor.

Előfizetési-iv!

Kellemen D. és Társa könyvkereskedése Budapest, IV. Reáltanoda-utca, előfizetési felhívást bocsát ki Beöthy: A Művészetek Története című műre, a mely 4 kötetben, negyedréti alakban, famentes, tehát soha meg nem sárguló papírosra nyomva és gazdagon illusztrálva jelenik meg rendkívül díszes kötésben. Eddig egy kötet jelent meg. Évenként egy-egy kötet jelenik meg. A teljes mű ára 64 korona és 3 koronás havi részletfizetésre szállítatik. A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll, a portóköltség hozzászámítása mellett postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű teljes vételára esedékessé válik. A vételár első részlete a mű szállításkor utánveendő.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem, külön kikötést nem teszek és a fentiek alapján ezen-
nel megrendelem a fentnevezett munkát koronás vételárért, a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett,
fizetendő havi koronás részletekben a rendelés keltétől kezdődőleg.....

.....könyvkereskedésénél.

Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Tessék
olvas-
hatóan
aláírni

Az ill. díjlegyzék 30. tétele értelmében bélyegmentes.

NAGELE ANTAL

gyógyszertára a Szt.-Háromsághoz
Temesvár, Gyárvaros fő-u. 44.

„HELEN”

arc- és kézcreme szeplők, máj-
foltok és mindennemű bőrtisz-
tatlanságok ellen. Este lefek-
vés előtt használandó.

Tégelye I. kor. Próbátégely 60 f.

„HELEN”

mosdó víz üvege I. korona.

„HELEN”

pouder doboza I. korona.
Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

SZALLASY ALADÁR

harisnya-kötődője

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű

harisnyák kötését és fejelését,
valamint 501

kesztyűk, kamáslik, alsószek-
nyák, alsóingek és minden e
szakmába vágó javításokat.

Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—
70 fillérig, gyerek harisnya 40—50
fillérig, női harisnya új 80 fillértől
egész I. kor. 40 fillérig, férfi haris-
nya 60 fillértől I. kor. 20 fillérig.

Magamat a t. közönség szíves
figyelmébe ajánlva és becses part-
fogását kérve, maradtam

kiv. tisztelettel SZALLASY ALADÁR

Üzlet átvétel!

Tisztelettel értesítem a nagy-
érdemű helybeli és vidéki közön-
séget, ugyancsak nagybecsűt
rendelőmet, hogy 15 évig

Gorzó és Társa

ezég alatt fennálló

czipészüzletet

amelynek fennállása óta boltagja
voltam, a mai napon átvettem s azt
ezentúl a saját nevem alatt fogom
tovább vezetni. 318

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

czipész. Salacz utca 2. sz.

Keti részletfizetésre

adók

órákat és ékszereket.

Készpénzért veszek

órákat, ékszereket, törött aranyat,
ezüstöt, gyémánt s brilliánt köveket.

Nagy órajavító műhelyemben

minden 137

órajavítás 80 kr.

Zsebóra üveg 10 kr.

Schwimmer Albert

órás és ékszerész Arad,

Szabadság-tér 5—6. szám alatt.

(Pózl kávéház mellett,

Fiume kávéházzal szemben.)

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönségnek tudomására adni, hogy egy

uri és női műcipészeti műhelyt

nyitottam, ahol elvállalok minden e szak-
mába vágó munkákat a legdiszesebb ki-
vitelben hibás lábakra is. Ugyancsak el-
vállalok mindenféle javításokat.

Levelező-lappal való megkeresésre a
házhoz azonnal elmegyek. 1324

Kiváló tisztelettel

Bodor Béla

uri és női műcipészeti

József főherceg-ut 18. szám.

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan zsír szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattá-
nások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ
legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek an-
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában.

A hölgyek legszebb díszé

a fehér és tiszta arczbőr,

azt elérhetjük a bámulatos, csodás hatásáról hírneves

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

használata által.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arczisztatlanságot

egy csapásra megszüntet.

Ára I korona, dupla tégely 2 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hőlgypor fe-
hér, róssa vagy krém színben doboza I. K. 20 f.
Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) I korona.

Óvakodjunk utánzatoktól!

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle Aradi
készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

3861

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyög-
szertár utánál és Vojtek és Welcz droguáriájában.

Van szerencsém a n. é. közönség és igen
tisztelt vendégeim tudomására hozni, hogy
a legjobb hírnevnek örvendő

vendéglő és sörházat**„Uj Zenélő Órához”**

Temesvárott, a városház utcában és
azt személyesen vezetem tovább.

Iparkodni fogok kitűnő konyha és pince
által, valamint pontos kiszolgálás által,
a n. é. közönség szíves jóindulatát meg-
nyerni és vendéglőm jó hírnevét megerő-
síteni.

Számos látogatást kér tisztelettel

Müller Károly

571

az „Uj Zenélő Órához.”

Tem. sváron.

**Ház, birtok vétel és eladás,
terményközvetítő****kereskedelmi ügynöki
iroda****ZEINER IGNÁCZ**

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban telje-
síti az e téren 291

megbízásokat.

Könyvkötészetünkben**egy ügyes fiu****tanulónak**

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban

8622/1906. kh.

Hirdetmény.

Miután azt tapasztaltam, hogy
az adókedvezményben részesülő
ipari segédmunkás kerékpártulaj-
donosok a kedvezményt vissza-
élnék, sőt a városligetben sétáló
közönségnek neki hajtottak, minek
következtében a polgári lövőde
elnöksége, a városliget egész te-
rületén a kerékpározást mindenki
részére betiltotta, a következőket
teszem közhirrre:

1. Az adókedvezményben ré-
szesülő ipari segédmunkás kerék-
párját kizárólagosan személyesen
használhatja a lakásáról a munka-
színhelyére és onnan a lakására
való közlekedéskor, mely alkalom-
kor a legrövidebb utvonlat tartozik
betartani.

2. Vasár- és ünnepnap az adó-
kedvezményben részesülő kerék-
pártulajdonos a kerékpárt nem
használhatja.

3. A kerékpáradókedvezmény
csak addig bír érvénnyel, míg az
alkalmazott a kedvezmény elnye-
résekor bejelentett munkaadójánál
áll alkalmazásban.

4. A kerékpárral való közleke-
dés csakis a kecsutakon enged-
tetik meg.

5. A városligetben kerékpározni
senkinek sem szabad.

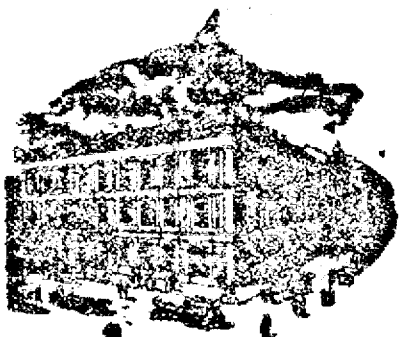
Ugy ezen, valamint a kerék-
párokkal való közlekedést szabá-
lyozó 42159—1897. számú minisz-
teri rendeletben foglalt rendszabá-
lyok áthágói, a mennyiben cselek-
ményük, vagy mulasztásuk az
1890. I. t. cz. va'amely szakaszába
nem ütközik, 100 koronáig terjedő
pénzbüntetéssel, visszaesés eseté-
ben pedig 8 napig terjedhető el-
zárással 200 és koronáig terjedhető
pénzbüntetéssel büntethetők, ezen-
kívül az adómentességet élvező ke-
kedvezménytől megfosztatnak.

Arad, 1906. évi május hó 30-án.

Sarlot Domokos,

főkapitány.

Grand Hotel
"HUNGARIA"
 Temesvár.

Első rendű szálloda

Egész új, a képzelhető Comforttal berendezve.
 Gyönyörű kávé- és étterem helyiségek.
 Szép nyári és téli kert. — Társalgó és játéktér.
 Tus- és kád-fürdők a házban, valamint pilaei árszoba dus reggeli étkezéssel. Pontos kiszolgálás és a lehető legmesszebb menő méltányosság biztosított.
 Teljes tisztelettel Müller Mihály szállodás.
 Városi, vármegyei és internátus telefon állomás 28

Alólirott van szerencsém a nagyérdemű háztulajdonos urak becses figyelmét felhívni arra, miszerint én egy 15. számmal ellátott

szemétkihordó kocsira

városi iparendélyt nyertem. Szemétkihordást elvállalok a legolcsóbb árakon, pontos kiszolgálás mellett.

A háztulajdonos urak becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

1564

Albert Sándor,
 György-utca 92. szám.

Piski telepen

egy jóforgalmu

temetkezési intézet

és saját ház

szabad kézből azonnal eladó.

Bardóczi Odön, vendéglős

Halász utca 41. sz.

299

11478—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minis-
 rumnak rendelete értelmében ezen-
 nel közhírré tesszük, hogy a város
 közönsége által a honvéd hadapród
 iskolánál létesített alapítványi he-
 lyek egyike a folyó tanév végén
 üresedésbe jön, s az 1905—1906.
 tanév kezdetén betölteni fog.

Ezen alapítványi hely elnyeré-
 sére vonatkozó s a pályázati hir-
 detmény értelmében kellően fel-
 szerelt kérvények f. é. június hó
 30 ig bezárólag Arad szab. királyi
 város polgármesteréhez nyujtan-
 dók be.

A pályázati feltételek a városi
 katonai ügyosztályban betekinthe-
 tők.
 Arad 1906. évi június hó 5 én.

A városi tanács.

**MOLL-FÉLE
 SEIDLITZ-POR**

A MOLL A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomor-
 bajok, testi bántalmak, gyomorgörccs és gyomorhív, rögzített székrekedés,
 máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen
 a jeles báziszer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy
 lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyíttetnek.

**MOLL-FÉLE
 SÓS-BORSZESZ**

Moll-feliratu ónozáttal elzárva van. A Moll-féle sóborszesz ne-
 vezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény,
 csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertesebb nép-
 szer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyiszappan gyer-
 mekek és felnőttek okoszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill.
 Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely: Budapest.

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek.
 A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott ké-
 szítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD
 gyógyszerárúháza. 3804

Csak akkor valódiak, ha
 mindegyik doboz Mollnak
 védjeggyel és aláírásával tün-
 teti fel.

csak akkor valódi ha

mindegyik üveg Moll A. védjeggyel

tünteti fel és „A

sóborzesz ne-

vezetesen mint

fájdalomcsillapító

bedörzsölési szer,

köszvény,

csúsz és a meghűlés

egyéb következményeinél

legismertesebb nép-

szer. — Egy ónozott

eredeti üveg ára 1 kor.

90 fill.

Telefon szám 126.

Telefon szám 126.

WUNDER, kárpitos műterme

Temesvár-Belváros,

Korvin Mátyás-utca 3.

Ajánlja fővárosi minta szerint berendezett kárpitos műter-
 mét, a legújabb, legstilszerűbb és legolcsóbb díszítéseit és butor-
 munkáit. — Elvállalok — konkurrenzia nélkül —

lakás-, villa-, szálloda- és iskola-berendezéseket

a legerényesebbtől a legegényesebbig, helyben és vidéken. Szám-
 talanszor bebizonyítottam, hogy 11 év alatt a külföldön, u. m.:
 Németországban, Belgiumban, Hollandiában, Amerikában stb. a
 legnagyobb és legelőkelőbb műtermekben szerzett tapasztalataim
 révén azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen követeléseknek
 a legpontosabban megfelelek és remélem, hogy a m. t. közön-
 ség bizalmát megnyerem. 587

Kiváló tisztelettel

WUNDER VILMOS.

Magyar gyógybor.

C odálatos hatása a

Rozsnyay-féle Pepsin-bor.

Gyomorbetegeknek, kik gyengén emésztnek, szabályozza az
 emésztést és fokozza az étvágyat. Még teljesen egészségesek
 is, a kik érzik, hogy valamely kedvező ételből többet ettek,
 egy pohárával közvetlen étkezés után bevéve, minden emész-
 tési zavartól megkíméltek. Lábbadozóknak nélkülözhetővé
 teszi a sokféle mesterséges tápanyagot. Hízáló gyógymódnál
 kiváló sikerrel alkalmazható. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Dr. Rozsnyay étpora

felbőlgésnél, gyakori gyomorégésnél és emésztési zavaroknál
 kitűnő. Egy doboz ára 70 fillér.

Kapható:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerárúháza

3841

Arad, Szabadság-tér.

**Tavaszi és nyári időnyre
 színes**

bőr - különlegességekben

nagy választék áll az igen tisztelt
 vevőim és a n. é. közönség b. ren-
 delkezésére, miért is szíves rende-
 lésüket kéri

Kitűnő tisztelettel 762

Seelinger M. Andor

ári és női mintacsipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógycipők nagy sikerű
 eredményekkel készülnek.

Városi és megyei telefon 115 szám.

286—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
 széke az alább felsorolt utcák
 csatornázási, kövezési és asphal-
 tozási, nemkülömben a külvárosi
 utcák megkavicsolási munkálatai-
 nak elvégzésére iránt folyó évi ju-
 nius hó 11-én d. e. 10 óráig árlej-
 tést tart.

1. A Vécsey-utcának és az
 ujonnan épült convictus előtti ut-
 czának asphalittal való burkolása
 és az azzal kapcsolatos csatorná-
 zási s kövezési munkálatok, vala-
 mint a Br. Simonyi, a Csorin
 Áron-utcák és a Wesselényi-utca
 egy részének asphalittal való bur-
 kolása 72451 korona 05 fillér.

2. A Vécsey utcai Schone csa-
 tornának meghosszabbítása 1180
 korona.

3. A Fa-utca feltöltése, csa-
 tornázása és a mérlegházak körüli
 terület kikövezése 5189 korona 90
 fillér.

4. A külvárosi utak megkavi-
 csolása 8042 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiál-
 tási ár 10%-a készpénzben vagy
 elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen csak írásbeli aján-
 latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezárta-
 az I. és II. ár-csoportra külön,
 fenti záros idő letelte előtt nyujtan-
 dók be, s csak akkor vétetnek fi-
 gyelembe, ha azokhoz a bánom-
 pénz mellékeve van, s ha az
 ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
 árlejtési feltételeket ismeri és el-
 fogadja, s ha az ajánlat a fenti
 munkacsoportokra külön-külön té-
 tetik meg.

Az árlejtési feltételek a gazda-
 sági tanácsnak urnál az árlejtést
 megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
 széke 1906. évi május hó
 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
 aljegyző.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a
kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő címekre hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők

Ennek rovataiban minden szöveg egyenként beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkért 5 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szöveg 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulító helyein.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

A K i n e k

ismeretség híján

háztartásra,
sevelőre,
születéselőre,
könyvelőre,
segédre,
tapánra,
gazdatisztra,
kulcsárre,
vadászra,
kertiészre,
kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeosztóra,
házmesterre,
stb.-re
van szükség

A k i

hűsbeadni kíván

híveket,
házat,
vadászterü-
letet,
halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

A k i

mindenestől vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

A k i

eladni kíván

butori,
szegorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,
üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

A k i

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabban ér csólt, ha az

„ARADI KOZLONY“

kis hirdetési
rovátát használja.

Dr. Wolfner Pál

a Socializmus története füzve 2 kor-
kötve 8 kor. **INGUSZ I.**
ÉS FIA könyvkereskedésében
Telefon 517 235

Kerestetik

egy 2-3 szobás lakás, fürdőszo-
bával, esetleg kis magános ház,
lehetőleg a főtéren közelében. Aján-
latokat a kiadóhivatal továbbítja.

Szalonnát, zsirt

és minden hentes árut. A legjutá-
nyosabb napi áron ajánl: Garai
Károly Aradon, Boczkó-utca 2. sz.
1514

Egy modern

4 szobás utcával uri lakás, fürdő-
szobával és mellékhelyiségekkel
Bötvös-u. 1. sz. alatti házban kiadó.
Tudakozódhatni: a Rozsnyay-gyógy-
tárban. 1516

100 vizsgalap

elsőrendű minőségben 1 koronáért
kapható. Vizsgai jutalomkönyvek
legnagyobb választéka. Könyvtárak
kiegészítése és berendezése. Könyv-
tárak vétele és eladása. Kerpel Izso
könyv-, papirkereskedése, kölcsön-
könyvtára és zeneműkölszönző in-
tézete. 264

Egy francia női bicykli,

keveset használt, elutazás végett
minden elfogadható áron eladó.
Czím a kiadóhivatalban. 1562

Eladó

Ó-Mikalának egy jó karban levő
ház, előtte megy el a motoro-
Czím a kiadóban. 1563

Ötvenezer darab

különféle színes férfi és
női nap és esernyő 1 frt
10 kól kezdve eladatulnak
Hegedüs Árminnál, Sza-
badság-tér 17., a 13 vér-
tanu szoborral szemben.
1356

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi sáisonra való tekintettel a villa-
és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lugasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim

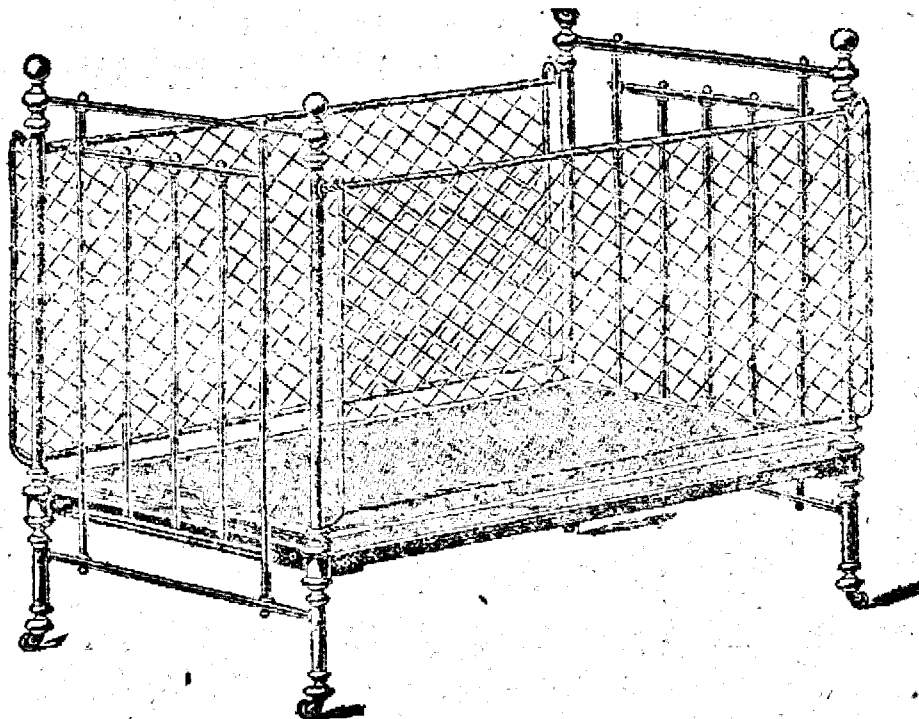
elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléses kiállításban nagy mennyiségben
rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

Saját gyártmányu 918

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

kívánatra képes árjegyzékkel vagy írásbelileg szolgálak költségvetéssel.

Szíves megrendelést kér kitűnő tisztelettel

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Mindenki csak „Répáti“ ásványvizet vegyen és igyék, ki hosszú
életü akar lenni, és azért is, mert feleslegessé tesz és pótol sok osztrák és
egyéb külföldi ásványvizet.

Székelőföldi!

Hazai víz!

„Répáti“

a székelőföldről fakad eszményi tisztaságban és bacillusoktól mentesen, szénsav
és vasdús tartalommal.

„Répáti“ kitűnő gyógy- és üdítő hatású ásvány- és savanyuvíz,
mely alkatrészeinek szerencsés összetételénél és kellemes ízénél fogva a con-
tinens elsőrendű gyógy- és savanyuvizei közé tartozik.

A „Répáti“ az előkelő világ kedvenc asztali vize és különösen
jó eredménnyel használtatik köhögés, rekedtség, gyomor-, máj-, vese- és
bél-bajok ellenében, valamint a húgyszervek minden bántalmi kószvény,
vérszegénység, tüdő- és a légző és emésztő szervek betegségei ellen.

Daczára annak, hogy a „Répáti“ üdítő kellemes és kiváló gyógy-
hatású víz, rendkívül olcsó és azért mindenkinek ki egészségét becsüli mint
állandó gyógyítást egymagában is vagy borral avagy tejjel vegyítve leg-
melegebben ajánlható. 1011

„Répáti“ minden nagyobb üzletkereskedésben kapható és
magánlakásokra is szétküldetik. Arad és vidéki vevőknek legalább egy
láda (50 üveg) megvételénél a szállítást az aradi állomásra ingyenesen történik.

Kizárólagos főraktár Arad és vidékére Boros Lajosnál raktár és lakás Árpád-tér 5

Felső kereskedelmi iskolát

jó sikerrel végzett ker. gyakorlott
levelező jó referenciákkal, 1500
kor. kezdő fizetéssel alkalmazást
nyer. — Bővebbet a kiadóhivatal-
ban. 1354

Nagy Sándor vendéglője,

Toldy Club helyisége,

ARAD, Kápolna-utca 8. szám.
vált Lámzer-féle vendéglő.

Ajánlja a legjobb kitűnő hegyi
borokat, ugyszintén izléses étel-
ket pontos és gyors kiszolgálás
mellett.

Számos látogatást kér tisztelettel

Nagy Sándor

vendéglős. 997

A k i

jó és tartós czipőt akar venni,
az forduljon

BALOGH SÁNDOR

uri és női czipészhez

Arad, Boros Béni-tér 19. szám,

hol a legdivatosabb 985

uri-, női- és gyermekczipők

készülnek a legjutányosabb árak
mellett pontos kivitelben.

Javításokat elfogadok s azokat a leg-
gyorsabban eszközölöm.

Nagymennyiségű

maculatura

és

pléh pánt

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

